

ዳኞች፡- ዓብዱልቃድር መሐመድ

ሐጎስ ወልዱ

ሂሩት መለሠ

በላቸው አንሺሶ

ሱልጣን አባተማም

አመልካች፡- አበባ ትራንስፖርት ኃ/የተ/የግል ማህበር - ነ/ፈ.ጅ ቀርቧል

ተጠሪ፡- አቶ ሣሙኤል ኪዳኔ - ቀርቧል

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የተጀመረው በፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ሲሆን አመልካች የሥር ተከሣሽ ተጠሪ የሥር ከሣሽ ነበሩ፡፡ ተጠሪ በአመልካች ላይ ባቀረቡት ክስ በአመልካች ድርጅት በመካኒክነት ተቀጥሎ እየሰራሁ ሳለ ሳላውቅ የዝውውር ኮሚቴ ሳይሰማ ጥገና ክፍል ለማጠናከር በሚል ሰብ በደ ሎግያ ቅርንጫፍ አዛውሮኛል እንድታከም ጠይቁ ከሥራ አግዶኛል እርምጃው ያለ አግባብ ስለሆነ ዝውውሩም እገዳውም አግባብ አይደለም ይባላልኝ ውዝፍ ደምዝ ተከፍሎኝ ወደሥራዬ እንዲመልሰኝ ሲል ጠይቋል፡፡

አመልካችም መልስ እንዲሰጥ ታዞ ሲመልስ አመልካች ተጠሪን ያሰናበተው የሕብረት ሥምምነቱ ከመውጣቱ በፊት ስለሆነ አዛውሮ ማሰራት ይችላል፤ በወቅቱም ዝውውሩን አልተቃወሙም፤ በሥራቸው ቦታ ላይም አልተገኙም በማለት ተከራክረዋል፡፡

የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የቀረበለትን ጉዳይ ከቀረቡት ማስረጃ እና ከሕጉ ጋር በማገናዘብ መርምሮታል በውሳኔውም አመልካች ተጠሪን እንዳዛወረው የታመነ ሲሆን ሰራተኛውን የማዛወር ሥልጣን አለኝ ያዛወርኩት የሕብረት ስምምነቱ ከመውጣቱ በፊት ነው የሕብረት ሥምምነቱን መከተል አያስፈልገኝም ሲል ተከራክሯል አመልካች ሠራተኛን (ተጠሪን) የማዛወር መብቱ ከሕብረት ሥምምነት የመነጨ አለመሆኑ ግልፅ ነው በግራ ቀኙ ያለው የሥራ ውል የማዛወር ስልጣን የሰጠው መሆኑን አመልካች በማስረጃ አላስረዳም ተጠሪ ዝውውሩ ሲገለፅላቸው ጊዜ ይሠጠኝ አሉ ማለት ዝውውሩን ሕጋዊ ያደርገዋል ማለት ባለመሆኑ ዝውውሩ ሕገወጥ ነው ዕግዱም ያለአግባብ ስለሆነ የዝውውር ውሳኔው ተሰርዞ ተጠሪ በቀድሞ የሥራ ቦታቸው ይመለሱ ዕግዱ የተላለፈበት ቀን አንስቶ ፍርድ እስከተሰጠበት ያለው ደምዝ ተከፍሎት ስራቸውን ያስቀጥል ሲል ወስኗል፡፡

አመልካች ይህንኑ ውሳኔ ባለመስማማት ለከፍተኛው ፍ/ቤት ይግባኝን ቢያቀርብም ከፍተኛው ፍ/ቤት ጉዳዩን በማስቀረብ ከአከራከረ በኋላ ግድፈት የለውም ሲል የሥር ውሳኔን በፍ/ብ/ሕግ ቁ 348(1) መሠረት አፅንቷል፡፡

የሰበር አቤቱታውም የቀረበው በዚህ ላይ ነው፡፡

አመልካች በ24/3/2001 ፅፈው ባቀረቡት ማመልከቻ በፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤትና በከፍተኛው ፍ/ቤት የተሰጡት ውሳኔዎች መሠረታዊ የሆነ የሕግ ሥህተት የተፈፀመበት ነው ሲል አቤቱታውን አቅርቧል፡፡

ይህ የሰበር ችሎትም አቤቱታውን መሠረት በማድረግ ተጠሪን አስቀርቦ ክርክሩን ሰምቷል ጉዳዩ ለሠበር ችሎት እንዲታይ የተወሰነው ተጠሪ የማህበር አባል ስለሆነ ዝውውሩ ተገቢ አይደለም በማለት መወሰኑ ሰራተኛን አዛውሮ የማሰራት መብቱ ነው፤ ይህን ማድረግ ያልፈለገን ሰራተኛ ማሰናበት ሕግ ይፈቅዳል የሚለውን ቅሬታ ለመመርመር ነው። በዚህም መሠረት ይህን ነጥብ የግራ ቀኙ ወገኖች ባሰሙት ክርክር አቤቱታ ካቀረበበት ውሳኔ እና ከሕጉ ጋር በማገናዘብ መርምረናል።

በእኛ በኩል ባጠቃላይ የጉዳዩን አመጣጥ ስናይ ተጠሪ በአመልካች ድርጅት በመካኒክነት ሙያ እያገለገሉ ቆይተው የጥገና ክፍልን ለመጠናከር ሲባል ወደ ሎጊያ ቅርንጫፍ እንዲዛወሩ ተደርገው በቦታው ባለመገኘታቸው ከሥራቸው በመታገዳቸው ምክንያት ዝውውሩ አግባብ አይደለም ደሞዝ ተከፍሎኝ ወደ ሥራዬ ልመለስ ብለው ጠይቀዋል። ከመዘገቡና ካቀረበው ክርክር መረዳት እንደተቻለው የሥር ፍ/ቤት አመልካች ሰራተኛውን (ተጠሪን) ለማዛወር ያበቃውን ምክንያት ከሕብረት ሥምምነት ወይም ከውል መሆኑን አላስረዳህም በማለትና የቀረቡትን የተጠሪን ማስረጃ ለማስተባበል አልቻልክም በማለት ዝውውሩና እግዱ ሕገወጥ ነው ሰራተኛው ወደ ሥራው ይመለስ የተቋረጠበት ደሞዝ ይከፈለው ሲል ወስኗል።

ቀድሞውንም ቢሆን ተጠሪ ከሥራዬ ታግጃለሁ ወደ ሥራዬ ልመለስ ብሎ እስከጠየቀ ድረስ የሥር ፍ/ቤት ጭብጥ የዞ ሊያከራክር የሚገባው ስንብቱ በአግባቡ ነው ወይስ አይደለም የሚል መሆን ነበረበት።

ይህ ሆኖ ሳለ ፍ/ቤቱ ዝውውሩ ሕገወጥ ነው ሲል የሰጠውን ሐሳብ ስናይ አመልካች ተጠሪን የሕብረት ሥምምነት ወይም ከውል ባልመነጨ ምክንያት ስላዛወረው ዝውውሩ ሕገ ወጥ ነው ያለው አባባል አሳማኝ አይሆንም ምክንያቱም የአሠሪና የሠራተኛ ሕጉ በሁለቱም ወገን መብትና ግዴታን በማስቀመጥ የሚያገለግል ሕግ ነውና።

ባጠቃላይ ሲታይ የግራ ቀኙ ባደረጉት ክርክር እንዳስተዋልነው ተጠሪ ዝውውሩን በወቅቱ ሳይቃወሙ ከሥራቸው ቦታ ከ5 ቀናት በላይ እንዳልተገኙ በቃል ክርክር ጊዜ ፍ/ቤቱ ተረድቷል። ያለበቂ ምክንያት በተከታታይ ከሥራው ከ5 ቀናት በላይ የቀረ ሠራተኛ ደሞዝ በአዋጅ 377/96 አንቀጽ 27(1)(ለ) መሠረት ያለማስጠንቀቂያ የሥራ ውሉ ይቋረጣል። በዚህም ጉዳይ ተጠሪ በቃል ክርክሩ አልቀረሁም ሲል አልተከራከረም። በመሆኑም ዝውውሩን በወቅቱ ሳይቃወም ከሥራው ገበታ ላይ መቅረቱ ስለተረጋገጠ ተጠሪውን ወደ ሥራው የሚመለስበት ምንም ምክንያት ሳይኖር የሥር ፍ/ቤት የተጠሪ ዝውውር ሕገ ወጥ ነው የተቋረጠው ደሞዝ ይከፈለው በማለት የሰጡት ውሳኔ የፌ.ክ.ፍ/ቤትም ጉዳዩን አይቶ ማረም ሲገባው ማዕናቱ መሠታዊ የሕግ ሥህተት የተፈጸመበት ሆኖ አግኝተነዋል።

ው ሣ ኔ

1. የፌ.የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመቁ 32594 ቀን 9/11/2000 እና የፌ.ከፍተኛ ፍ/ቤት በመቁ 69715 በቀን 12-3-2000 የሰጡት ውሳኔ ተሸሯል።
2. አመልካች በሥራው ቦታ ላይ ከ5 ቀናት በላይ ስላልተገኘ መሰናበት አለበት ብለናል የሚከፈለውም የደሞዝ ክፍያ አይገባውም።
3. የግራ ቀኙ ወጪና ኪሣራ ይቻቻሉ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።